

Lietuvos Respublikos Seimo frakcijoms
Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos
komitetui

2026 m. gegužės 5 d., Nr. 26–067AR

DĖL MIŠKŲ ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO RIBOJIMO (1500 HA)

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimo frakcijas ir Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetą (toliau – Komitetas), reaguodama į Komiteto organizuotus Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I–671 pakeitimo įstatymo projekto (naujos redakcijos) Nr. XIVP–3933 klausymus, kuriuose buvo pristatytas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Ministerija) siūlymas atsisakyti miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimo, susijusio su daugiau nei 1500 ha miškų ūkio paskirties žemės plotų nuosavybe.

LVK šią iniciatyvą vertina pozityviai ir ją palaiko. Mūsų vertinimu, šiuo metu galiojantis 1500 hektarų nuosavybės limitas iš esmės iškraipo konkurencines sąlygas rinkoje, dirbtinai mažina beveik 250 tūkst. privačių savininkų turto vertę, riboja investicijų srautus į miškų ūkį ir mažina šio sektoriaus potencialą prisidėti prie regionų ekonominės plėtros. Tokie teisės aktuose įtvirtinti suvaržymai nebeatitinka šiuolaikinės ūkinės veiklos logikos – didesnio masto valdos sudaro prielaidas efektyviau planuoti veiklą, optimizuoti kaštus, diegti inovatyvius sprendimus bei siekti aukštesnių tiek ekonominių, tiek aplinkosauginių rezultatų.

Pažymėtina, kad didesnio masto miškininkavimas gali turėti teigiamą poveikį ne tik ekonominiams rodikliams, bet ir aplinkosauginiams tikslams. Ilgalais miškų tvarkymo planavimas, tvarus išteklių naudojimas, investicijos į biologinės įvairovės išsaugojimą ir klimato kaitos švelninimo priemones dažnai reikalauja masto ekonomijos, kurią dabartinė teisinė tvarka apsunkina. Tai reiškia, kad egzistuojantis reguliavimas ne tik riboja ekonominį efektyvumą, bet ir gali trukdyti siekti aukštesnių aplinkosauginių standartų.

Analogiškus argumentus yra išsakiusi ir Ministerija. Be to, būtina atkreipti dėmesį į Europos Sąjungos teisės kontekstą. Europos Komisija yra pateikusi Lietuvai oficialų paklausimą dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 63 ir 65 straipsnių įgyvendinimo, prašydama pagrįsti nustatytų ribojimų atitiktį laisvo kapitalo judėjimo principui ir proporcingumo reikalavimui. Lietuvos institucijų ekspertiniu vertinimu, minėtas reguliavimas kelia pagrįstų abejonių dėl atitikties SESV 63 straipsniui, kuriuo draudžiami visi kapitalo judėjimo tarp valstybių narių ir tarp valstybių narių bei trečiųjų šalių apribojimai. Pažymėtina ir tai, kad priimant minėtus miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo ribojimus nebuvo vertinta nei miškų ūkio paskirties žemės įsigijimo teisinio reguliavimo būtinumas, nei pasirinktų priemonių ir 1500 ha ribos proporcingumas.

Atsižvelgiant į tai, egzistuoja reali rizika, kad Europos Komisija oficialiai gali pradėti pažeidimo procedūrą prieš Lietuvą. Kaip girdėjome iš Ministerijos, šis klausimas yra nuolat stebimas, vyksta dialogas su Europos Komisija, o Lietuva periodiškai teikia informaciją apie pažangą peržiūrint galiojantį reguliavimą. Todėl delsimas priimti sprendimus gali lemti ne tik teisinius ginčus, bet ir turėti neigiamų pasekmių valstybės reputacijai bei investicinei aplinkai.

Svarbu pažymėti ir tai, kad dabartinis reguliavimas sudaro nevienodas konkurencines sąlygas rinkos dalyviams. Ūkio subjektai, kurie iki ribojimo įsigaliojimo jau buvo įsigiję didesnius nei 1500 ha plotus, šiuo metu turi konkurencinį pranašumą kitų rinkos dalyvių atžvilgiu. Tuo tarpu kiti ūkio subjektai,

siekiantys plėsti veiklą, tokios galimybės nebeturi, kas iškraipo rinkos veikimą ir riboja sektoriaus plėtrą.

Ribojimo atsisakymas sudarytų prielaidas efektyvesniam miškų ūkio funkcionavimui ir sukurtų apčiuopiamą naudą tiek savininkams, tiek valstybei. Pirmiausia, didėtų privačių miškų savininkų turto vertė ir likvidumas – savininkai galėtų laisviau disponuoti savo turtu, o rinkos kaina būtų formuojama konkurencingesnėmis sąlygomis. Šiuo metu dėl esamų apribojimų rinka yra iškreipta: didesnė paklausa sutelkta į brandžius medynus, o nebrandūs, priežiūros ir investicijų reikalaujantys miškai dažnai lieka nepakankamai vertinami.

Be to, didesni ūkio subjektai paprastai taiko ilgalaikes, atsakingo miškų valdymo strategijas ir laikosi tarptautinių standartų, tokių kaip FSC (Forest Stewardship Council) ar PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification), kurie užtikrina subalansuotą požiūrį į kirtimus, biologinės įvairovės apsaugą ir socialinius aspektus. Tokia veikla yra skaidresnė ir lengviau prižiūrima, o tai svarbu tiek visuomenei, tiek reguliuojančioms institucijoms.

Ne mažiau svarbus ir pramonės aspektas. Atsižvelgiant į tai, kad didžioji dalis privačių miškų savininkų valdo labai nedidelius plotus, jiems dažnai sudėtinga efektyviai valdyti turtą ir stabiliai tiekti žaliavą. Didesnio masto valdos sudarytų sąlygas nuoseklesniam žaliavos tiekimui, ilgalaikiam planavimui ir investicijoms į miško atkūrimą, taip pat kurtų papildomas galimybes smulkiąjam ir vidutiniam verslui regionuose.

Galiausiai pažymėtina, kad valstybė pati valdo itin didelius miškų plotus ir nuosekliai siekia jų efektyvaus bei centralizuoto valdymo. Vykdamas urėdijų reformą buvo akcentuojama, kad anksčiau atskirai veikusių urėdijų, valdžiusių iki 42 tūkst. ha miškų, sujungimas į vieną įmonę sudarys prielaidas efektyviau valdyti apie 1,18 mln. ha valstybės turto. Tačiau tuo pat metu privatiems subjektams taikomas daug kartų mažesnis – 1500 ha – nuosavybės limitas iš esmės riboja jų galimybes veikti efektyviai, planuoti veiklą didesniu mastu ir konkuruoti rinkoje. Tokia situacija sudaro nevienodas veiklos sąlygas ir rodo nenuoseklų požiūrį į miškų ūkio valdymo efektyvumą, nes valstybė sau taiko masto ekonomijos principus, tačiau jų nepagrįstai neleidžia taikyti privačiam sektoriui.

Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, LVK prašo palaikyti Ministerijos siūlymą atsisakyti miškų ūkio paskirties žemės nuosavybės ribojimo. Kartu siūlome nepritarti Seimo nario Audriaus Radvilavičiaus 2026 m. balandžio 21 d. registruotam pasiūlymui, kuriuo siūloma išlaikyti galiojančio Miškų įstatymo redakcijoje įtvirtintą nuostatą, kad vienas asmuo ir su juo susiję asmenys gali įsigyti ne daugiau kaip 1 500 ha miškų ūkio paskirties žemės Lietuvos Respublikos teritorijoje. Manome, kad tokio reguliavimo išlaikymas neatitiktų nei Lietuvos ekonominių interesų, nei Europos Sąjungos teisės reikalavimų ir trukdytų tvariam miškų ūkio sektoriaus vystymuisi.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Originalas nebus siunčiamas. Akvilė Razumienė, el.p. akvile@lvk.lt, mob. +37060151897.